

Eläkkeensaaja

5/22

27.10.2022

EKL

Eläkkeensaajien Keskusliiton jäsenlehti • Pensionstagarnas Centralförbunds medlemstidning

ESTEETÖN KOTI

on sijoitus tulevaisuuteen s. 12

teema

**ASUMINEN &
ESTEETTÖMYYS**

PÄÄKIRJOITUS

Simo Paassilta

päätoimittaja
Eläkkeensaajien Keskusliiton puheenjohtaja

Rautaisannos 55–84-vuotiaiden mielipiteitä

i Ledarartikel på svenska, sidan 39.

Kuuden valtakunnallisen eläkeliiiton etujärjestö EETU ry:n tärkeimpänä tehtävänä on perustamisestaan lähtien ollut tehdä vaikuttamistyötä ikääntyneiden elämänolosuhteiden parantamiseksi. Tässä onnistuminen on edellyttänyt ajantasaisia tietoja kohderyhmän mielipiteistä. Siksi Eetu on teettänyt kolmen vuoden välein v:sta 2007 alkaen Huomisen kynnyksellä- mielipidetutkimuksen.

Syyskuussa julkaistiin kuudes tutkimus. Tutkimuslaitos Kantar Public teki Huomisen kynnyksellä 2022- kyselyn 55–84-vuotiaiden tulevaisuusnäköymistä. Tutkimusaineisto kerättiin kirjekselynä huhti-toukokuussa 2022. Vastaneita oli 965.

Tutkimuksessa tarkastellaan mm. kohderyhmän suhtatumista eläkejärjestöihin, eläkejärjestelmään ja siihen vaikuttaviin tahoihin kohdistamaansa luottamusta. Tutkituilta on kysytty myös kiinnostusta tehdä työtä eläkkeellä ollessa, tyytyväisyyttä omaan elämään ja vaikutusmahdollisuuksiinsa sekä tapoja toimia tietoverkossa.

Huomisen kynnyksellä 2022-tutkimus esitellään lehtemme uutissivuilla. Kuitenkin haluan tässä yhteydessä nostaa esille pari asiakokonaisuutta.

Tutkimuksessa selvitettiin, mitkä ovat tärkeimmät asiat, joihin eläkeläisjärjestöjen tulisi

keskittyä. Iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaaminen osoittautui jälleen sellaiseksi. Kaikkiaan 60 prosenttia tutkimukseen osallistuneista nosti sen kolmen keskeisimmän tehtävän joukkoon.

Eläkeläisten verotuksen alentaminen ja eläke-etuuksien turvaaminen ovat 55–84-vuotiaiden mielestä toiseksi ja kolmanneksi tärkeimmät eläkeläisjärjestöjen tehtävät jatkossa.

Tutkituilta kysyttiin, mitkä ovat iäkkäiden suurimmat ongelmat tämän päivän Suomessa. Eläkkeiden pienuus nousi selvästi suurimmaksi harmin aiheeksi. Sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuus on toiseksi suurin ongelma. Kolmanneksi suurimmaksi huolen aiheeksi nousi yksinäisyys.

Edellä mainittujen ongelmien korjaamisessa voi nähdä eläkejärjestöjen toiminnan kolmitasoisuuden. Eläkeläisköyhyyden poistamisessa korostuu liittojen keskushallinnon rooli. Maakunnallisten hyvinvointialueiden perustamisen jälkeen sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuuden parantamisessa katseet kääntyvät nyt eläkejärjestöjen piirihallintoon. Paikallisilla yhdistyksillä on parhaat mahdollisuudet torjua jäsentensä yksinäisyyttä. Haasteita on. Nyt kaikilla edellä mainituilla tasoilla on näytön paikka.

In Finnish, please

Suomi on kaunis maa, jossa puhutaan ainakin meidän suomalaisten mielestä kaunista kieltä, mutta nykyään on anglismi valloittamassa rakasta äidinkieltämme.

Anglismi tarkoittaa englannin kielestä lainattuja sanoja ja sanontoja. Varhaisimmat lainasanat kielessämme ovat 1800-luvulta, esim. klubi, dollari ja revolveri. 1900-luvulta on peräisin urheilulajeja, kuten baseball, golf ja tennis. Myös baari, cocktail ja filmi ovat liimautuneet kieleemme englannista.

Uusimpia lainasanoja ovat: mätsätä, hengata, överi, diippi.

Otetaanpa muutama esimerkki nykyajan anglismista. *Thinking outside the box*, ajatella laatikon ulkopuolelta, eli ajatella uusiksi. *In the long run*, pitkässä juoksussa, eli ennen pitkää. *In the big picture*, isossa kuvassa, eli kokonaisuudessa. *Let's give a big hand*, annetaan iso käsi, eli taputetaan.

Esimerkkilause: Kun ajattemme laatikon ulkopuolelta, voimme pitkässä juoksussa, isossa kuvassa antaa ison käden itsellemme.

Hassultahan tuollainen puhe kuulostaa, vaikka suomea onkin. Tarvitaanko enää lainkaan äidinkielen opettajia, ehkä he voisivat tulla ulos laatikosta ja ajatella laatikon ulkopuolella, mihin uuteen ammattiin pitkässä juoksussa koulututtua.

Varsinkin nuoret suosivat englantia puheessaan. Yleisesti käytettyjä sanontoja ovat esimerkiksi *Okay*, totta maar; *Oh my God*, sus siunatkoon; *I don't know*, ei mitään hajua; *Don't worry*, ei hätä mitiä ja *Haters gonna hate*, vastarannan kiisket.

Maassamme valmistetaan tuotteita, joiden pakkauksissa koko teksti on englanninkielinen, vaikka tuote olisi valmistettu Suomessa, suomalaisessa tehtaassa.

Lehdissä ja mainoksissa vilahtelee englanninkielisiä sanoja. Varsinkin useissa televisiomainoksissa viimeistään viimeinen lause rykäistään englanniksi.

Katsoin kerran tv:stä ohjelmaa, jossa haastateltiin nuoria julkiksia. Heidän puheissaan vilisi niin paljon englanninkielisiä sanoja ja lauseita, että se kuulosti suorastaan koomiselta. He puhuivat sekakieltä, finglishiä!

Monien tapahtumien nimet ovat englanninkielisiä. Olin konsertissa nimeltään *Back to the Sixties*. Kesällä olin *Flow Festival* -tapahtumassa. Ensi kesäksi voisi hankkia *Early Bird* -passin Oulun musiikkijuhlille.

Englannin kieltä käytetään niin paljon kansainvälisissä yhteyksissä, että siitä on tullut yleiskieli maailmassa.

Minulla on ehdotus, joka poistaisi kaikki vieraisiin kieliin kohdistuvat ongelmat. Se on esperanto! Se olisi oman äidinkielen lisäksi pakollinen kaikkien maiden kouluissa. Kanssakäyminen eri maiden välillä helpottuisi valtavasti, jos kaikilla olisi yhteinen kieli, ja miten helppoa olisi ulkomailla olla turistina ilman kieliongelmia.

Esperanto on 1887 julkaistu, helposti opittava "kansainvälinen kieli". Suomen ensimmäinen Esperantoyhdistys perustettiin Jyväskylään v. 1904. Kovin hitaasti on esperanto Suomeen levinnyt, mutta sen harrastajamäärä on tasaisesti kasvanut.

Kaija Turunen
Kangasniemen Eläkkeensaajat

Julkaistu 6.10.2022 Kangasniemen Kunnallislehdessä

Edunvalvontaa
ja ajankohtaista

ss. 4–11

8

Huomisen kynnyksellä 2022

Kantar Publicin tutkimusjohtaja
Sakari Nurmela

12

Esteetön koti on sijoitus tulevaisuuteen

Esteettömään katokseen
pääsevät kaikki.
Kuva: Erja Rappe

20

Omaehtoista teatteria Seinäjoella

Kuva Jukka Kontkanen. Seimäjoen kaupunginteatteri.

PIIRITERVEISET

- Lappi 34
- Mikkeli 35
- Oulu 36

EKL Eläkkeensaaja

52. vuosikerta

Eläkkeensaaja-lehti, PL 168, 00531 Helsinki
www.ekl.fi/tietoa-meista/elakkeensaaja-lehti

ILMESTYMISAIKATAULU 2022

Número	6
Toimituksellinen aineisto	2.11.
Ilmoitusvaraukset ja aineisto	23.11.
Lehtirekisterimuutokset	30.11.
Ilmesty	15.12.

Aineistot mieluiten sähköpostitse: toimitus@ekl.fi
Mediainfo 2022: www.ekl.fi/tietoa-meista/elakkeensaaja-lehti/ilmoitusmyynti

PÄÄTOIMITTAJA

Simo Paassilta, 050 522 1201
simo.paassilta@gmail.com

TOIMITUSSIHTEERI

Anneli Velho
09 6126 8444, 044 263 7021
anneli.velho@ekl.fi

TAITTO:

Vitale Ay / Taina Leino
PAINO:
Sanoma Manu Oy, Tampere

ISSN 0355-6557

Lehti on Aikakausmedia ry:n jäsen.

ILMOITUSHINNAT 2022

1,80 /pmm
mainostoimistoalennus -15 %

ILMOITUSMYNTI

Satu Välimaa
09 6126 8428, 045 110 4122
satu.valimaa@ekl.fi

JÄSEN- JA LEHTIREKISTERI

jasenasiat@ekl.fi
09 6126 840

Huom!
Jäsen ilmoittaa muutoksistaan omaan yhdistykseensä, joka toimittaa tiedot edelleen liittoon.

Kenelle lähetän mitään aineistoja?
KENEEN OTAN YHTEYTTÄ?

**Osoitteenmuutokset, lehtirekisteri
jasenasiat@ekl.fi**

**Lehden irtonumerot
esimerkiksi yhdistysten tapahtumiin**
Lehtinippulaukukset on tehtävä niin ajoissa, että ne voidaan lähettää yhdistykselle suoraan painosta. Lehtinippulausten pitää olla meillä viimeistään 2 viikkoa ennen lehden ilmestymispäivää.
satu.valimaa@ekl.fi

**Lehtijutut ja niihin liittyvät kuvat
toimitus@ekl.fi**

Yhdistysten ja piirien ilmoitukset
kuten kokouksutus, kiitosilmoitukset ja muut maksulliset ilmoitukset
satu.valimaa@ekl.fi

Maksuttomat: ansiomerkkilistat ja yhdistysten merkkipäivätiedot
sissi.kahkonen@ekl.fi
Huom! Piireissä tapahtuu -tiedot vain numeroihin 1 ja 4

Kilpailutoimintaan liittyvät jutut
marja.raitoharju@ekl.fi

EKL Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry

Pensionstagarnas Centralförbundet PCF rf

Haapaniemenkatu 14, 2. krs. PL 168, 00531 Helsinki
toimistoaika ma 8.30–16, ti 9.30–16, ke–pe 8.30–16
puhelinpalvelu ma–pe 10–15, puh. 09 6126 840
sähköposti: etunimi.sukunimi@ekl.fi

Kivinen Eero	sosiaalipoliitt.asiantuntija	041 522 1696
Kokko Timo	toiminnanjohtaja	09 6126 8420
Kuikka Anu	järjestösuunnittelija	09 6126 8437
Kähkönen Sissi	johdon assistentti	09 6126 8421
Lehtimäki Marja-Leena	hallintojohtaja	09 6126 8430
Mohammed Rafi	taloushallinnon assistentti	09 6126 8431
Nissinen Ulla	toimistosihiteeri	09 6126 8432
Noresvuo Paula	järjestösuunnittelija	050 522 1946
Raitoharju Marja	järjestösuunnittelija	09 6126 8426
Toivonen Petra	järjestöjohtaja	09 6126 8427
Utrianen Jarkko	järjestösuunnittelija	09 6126 8434
Vartiainen Pekka	järjestösuunnittelija	09 6126 8436
Velho Anneli	viestinnän suunnittelija	09 6126 8444
Viitanen Juha	järjestösuunnittelija	09 6126 8442
Välimaa Satu	myyntisihiteeri	09 6126 8428

RAJANIEMEN LOMAKESKUS

Rajaniementie 35, 34800 Virrat
Päällikkö 03 475 5648, 050 478 3909
toimisto@rajaniemenlomakeskus.fi
www.rajaniemenlomakeskus.fi

KÄPYLÄN TYÖVÄENTALO

Vipusentie 19 A, 00610 Helsinki
Varaukset EKL, 09 6126 8428
Talonmies 040 521 2509
www.ekl.fi/tietoa-meista/

TOIMINNAN-
JOHTAJALTASähkötuet auttavat –
mutta väliinpuotoajiakin löytyy

Hallitus päätti budjettiriihessään sähkön tilapäisestä siirrosta yleisestä 24 %:n verokannasta alennettuun 10 %:n arvonlisäverokantaan. Siirto on näillä näkymin voimassa 1.12.2022–30.4.2023 välisen ajan.

Muutos alentaa sähköenergiasta maksettavaa kuluttajahintaa noin 11 prosenttia voimassaolonsa ajan. Aika sitten näyttää, että meneeko tuo alennus täysimääräisenä kuluttajahintaan. Houkutus vetää niin sanotusti välistä lienee joillakin tahoilla kuukausittaisesta sähkölaskusta todella merkittävä summa.

Muutoksesta aiheutua hyötyä kuluttajalle riippuu tietysti sähkösovimuksesta ja siitä, kuinka paljon sähkötä kuluttaa. Varmaa on se, että suoralla sähköllä lämpivävyssä, tänsä syksynä uuden sähkösovimuksen tekneellä, omakotitalossa asuvalta voi leikkautua kuukausittaisesta sähkölaskusta todella merkittävä summa. Hallitus on varsin pikaisella aikataululla sopinut myös uusien sähkötikimallien yksityiskohdista. Nämäkin tuet ovat määräraikaisia ja koskevat sähkölaskumenoja ensi vuoden tammi–huhtikuun välisenä aikana. Budjettiriihessä luvattiin tukiin on varattu

ylhteensä noin 600 miljoonaa euroa ja niiden on tarkoitus helpottaa korkeasta sähkön hinnasta kärsivien kotitalouksien tilannetta.

Tukia jaetaan verotukseen tulevan sähkövähennyksen sekä Kelan maksaman suoran tuen kautta. Sähkölaskun perusteella on mahdollista saada kotitalousvähennystä, jos lasku neljän kuukauden ajalta ylittää 2 000 euroa. Yläraja on 6 000 euroa neljässä kuukaudessa eli sen ylittävistä laskun osuudesta vähennystä ei saa. Yli 2 000 euron rajan nousevasta laskun osasta saa vähennystä 60 prosenttia. Korkeintaan vähennystä voi saada 2 400 euroa neljältä kuukaudesta. Tarkasteltuna kuukausittain verovähennystä maksettaisiin yli 500 euron ja korkeintaan 1 500 euron sähkölaskusta.

Vähennys ei vaikuta muun kotitalousvähennyksen enimmäismäärään ensi vuonna ja siihen oikeuttaa sähköenergiasta maksettu verollinen määrä sekä siihen liittyvä perusmaksu. Sähkösiirtomaksuun ei oikeuta ole ja verovähennystä haetaan itse. Verohyödyn voisi saada käyttöönsä jo verovuoden aikana, jos vähennyksen huomioi hakiessaan uutta verkorttia. Hallituksen arvio on, että vähennys koskettaisi noin 252 000 kotitaloutta ja valtio menettäisi vero- tuloja asian johdosta noin 265 miljoonaa euroa.

11

Tukipakettia on arvoiteltu siitä, ettei se auta kaikkia apua tarvitsevia.

Positiivista on se, että sähkön kotitalousvähennys on kotilous-, eikä henkilökohtainen, joten yksin-asuva saa tässä tapauksessa tukea samalla tavalla kuin pariskuntakin, kunhan 2000 euron raja ylittyy. Näinhän sen pitäisi mennä myös normaalin kotitalousvähennyksen kanssa.

Toinen tukimalli on Kelan suoraan maksama sähkötuki. Se kohdistuu pienituloisille kotitalouksille, jotka eivät pysty tulojen pienuuden takia täysin hyödyntämään kotitalousvähennystä sähkölaskun perusteella. Omavastuuosuus kuukauden sähkölaskusta on 400 euroa. Sen ylittävistä osasta tukea maksettaisiin 60 prosenttia. Yläraja on 1 500 euroa. Tämän ylittävältä osuudelta tukea ei enää maksettaisi. Näin tuki on enintään 660 euroa kuukaudessa eli 2 640 euroa neljältä kuukaudesta.

Tuki on myös perhekohtainen. Sitä myönnetään vain vakituiseen kodin sähkölaskusta, eikä esimerkiksi kesämökistä. Sähkön siirrosta aiheutuneita kustannuksia ei oteta tässäkin tapauksessa huomioon. Tukea haetaan Kelasta ja sitä voi saada kuukausittain. Sähkötuki katsotaan kustannusten korvaukseksi, joka ei vaikuttaisi muuhun sosiaaliturvaan. Tuki olisi saajalleen verovapaa.

Tilanne voi vielä elää, sillä lakeja ei edellä mainituista tuista ole vielä säädetty. Tukipakettia on arvoiteltu siitä, ettei se auta kaikkia apua tarvitsevia. Väliinpuotoaja voi olla esim. keskituloinen, jonka sähkölasku kasvaa, mutta ei niin paljon, että se saavuttaisi verovähennyksen tarvittavan määrän. Jos säästöjä ei ole ja energiaremontti on tekemättä, niin liirissä ollaan. Pienituloisimmat rajautuvat myös tukien ulkopuolelle. Heistä monelle tulee kipuraja vastaan jo paljon ennen nyt päätettyä 400 euron omavastuurajaa. Pitää muistaa, että yksinasuvista on kaikissa ikäryhmissä enemmän pienituloisia kuin muissa väestöryhmissä.

Kuluttajaliitto on vedonnut sähköyhtiöihin ja pyytänyt niiltä joustoja laskujen maksuaikoihin. Tämä on kannatettavaa sillä maksuhäiriömerkintöjen kasvu tässä tilanteessa ei ole kenenkään etu. Toivottavasti apua löytyy monelle myös Kelan maksamasta perustoimeentulosta.

Timo Kokko

EETU kannanotto vuoden 2023
talousarvioesitykseen sekä lainsäädäntöön

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry vetoaa eduskuntaryhmiin, että ne ottaisivat budjetista päätöksensä, sekä tulevassa päätöksenteossa muutenkin, huomioon maamme ikääntyneen kansanosan ja sen tarpeet. Aikaisempina vuosina EETU on säännöllisesti muistuttanut päättäjiä siitä, että erityisesti pienituloisten ja paljon sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita käyttävien ikääntyneiden kansalaisten asema on heikentynyt.

EETU ry:n KANTAR TNS:llä teetettävästä Huomisen Kynnyksellä 2022 tutkimuksesta (55–84-vuotiaille) käy ilmi, että peräti 73 prosenttia pitää ikääntyneiden hoivapalveluiden laatuun luvattoman heikkona maassamme.

Valtaenemmistö, 91 prosenttia, oli sitä mieltä, että hoivapalveluiden laatu on nykyistä herkemmin. Kaksi kolmesta (66 %) oli täysin tätä mieltä. Vain 18 prosenttia uskoo ikääntyneiden ja heidän läheistensä saavan äänensä kuuluviin hoivapalveluiden asiakkaana. Peräti 66 prosenttia pitää sitä epätodennäköisenä.

Lisäksi pienituloisten eläkkeensaajien taloudellinen tilanne on heikentynyt mm. Ukrainan sodan myötä kiihtyneen inflaatiokehityksen takia. Elokuu tosin toi tullessaan pientä helpotusta mm. kaikkein pienituloisimpien eläkkeensaajien taloudelliseen tilanteeseen ylimääräisen indeksikorotuksen myötä. EETU haluaakin kiittää maan hallitusta ja eduskuntaa siitä, että mm. EETU:n ja sen jäsenjärjestöjen vaatimuksia tässä asiassa kuunneltiin.

Se käytettäisiin hyvinvointialueilla oman henkilöstön lisätyöhön, määrällä aikaisen henkilöstön lisäämiseen ja tarvittaessa ostopalveluihin ja palveluseteliin. Terveystarpeiden edistäminen on myös panostettava. Se on sairaanhoitoa huomattavasti edullisempaan. Ikääntyneiden kansalaisten oikeus kuntoutukseen on turvattava. Vaikuttava kuntoutus lisää toimintakykyä ja osallisuutta sekä vähentää muiden palvelujen ja etuuksien, kuten asumisen ja hoivapalveluiden tai toimeentulotuen tarvetta. Se on elintärkeä osa ikääntyneiden sosiaali- ja terveydenhuollon hoito-ohjelmaa.

Vanhuspalveluiden rahoitus on turvattava

Lätkkäreille tarkoitettujen ympärivuorokautista hoivaa tarjoavien paikkojen määrä on ollut Suomessa vuosia liian pieni suhteessa niiden tarpeeseen. Tänä kesänä tilanne on entisestään pahentunut, kun olemassa olevia paikkoja on suljettu henkilöstöpulan vuoksi.

EETU yhtyy täysin vanhusasiavaltuutettu Päivi Topon huomioon (tiedote 17.8.2022), että lätkkäreiden palveluihin on myönnetty liian vähän rahaa vuosien ajan ja lätkkäreiden jääminen ilman heidän tarvitsemaansa palveluita on osoitus pitkään jatkuneesta ikäsynnystä päätöksenteossa. Riittävä rahoitus on varattava kaikille vanhuspalveluille ja samalla turvattava koko sosiaali- ja terveydenhuollon toimivuus. Muistutamme myös, että investoinnit omaishoitoon kannattavat ja tuottavat merkittäviä säästöjä yhteiskunnallemme.

Hoitovelan purkamisen ja ennaltaehkäisyyn panostettava

Vuoden 2023 talousarviosta päätettäessä on varattava tarpeelliset resurssit maamme kasvaneen hoitovelan hoitamiseen. Koronapandemia on koetellut monen ikäihmisen henkisiä sekä fyysisiä voimavaroja ja aiheuttanut ahdistusta sekä pelkoa johtaen siihen, että sairauksia on jätetty hoitamatta. Tästä seuraa suuret ja kasvavat terveydenhuollon kustannukset yhteiskunnallemme. Tähän tulee nyt etsiä ratkaisukeinoja. Eläkkeensaajilla ei ole työterveyspalvelua tukenaan.

Esitämme 200 miljoonaa euroa välittömään jononpurkuun vuodelle 2023.

Korkean inflaation jatkumiseen varauduttava

Sekä heinä- ja kesäkuun inflaatio eli kuluttajahintojen muutos oli maassamme 7,8 prosenttia (elokuussa 7,8 prosenttia). Inflaatiokehitykseen vaikuttaa Ukrainan sodan kehityksen ja energian hinnannousun lisäksi myös moni muuta tekijää. Tällä hetkellä on lähes mahdotonta sanoa, millä tasolla inflaatio on vuonna 2023.

Talousarviossa on varauduttava, että kansaneläkkeet ja muut sosiaalietuudet

tarvitsevat myös ensi vuonna ylimääräisen indeksitarkistuksen. Tähän on varauduttava myös työeläkkeiden osalta.

Suoria tukia kohdennettava kaikkein pienituloisimmille

Pidämme harmillisena sitä, että elokuussa toteutettu ylimääräinen indeksitarkistus vaikuttaa negatiivisesti asumistukeen ja eläkkeensaajan asumistukeen. Kela ottaa etuuksien uudet määrät huomioon tulona, kun se tekee edellä mainittujen etuuksien ratkaisuja ja tarkistuksia 1.8.2022 alkaen. Tämä tarkoittaa, että jos asiakas saa niitä Kelan etuuksia, joihin tuli ylimääräinen korotus, hänen asumistuksensa määrä saattaa laskea seuraavassa tarkistuksessa.

EETU vaatii, että tehty indeksitarkistus ei vaikuttaisi asumistukeen ja eläkkeensaajan asumistukeen niitä alentavasti. Mielestämme hinnannousun vaikutuksia pienituloisille kuluttajille kompensoidaan parhaiten jatkamalla kohdennettuja tukia, joita ovat esim. sosiaalietuuksien ylimääräisten indeksitarkistusten jatkaminen tai jopa joissakin maissa käytössä olevat suorat taloudelliset tuet shekeineä tai vouchereina.

Vuonna 2022 käytössä on kolme eri maksukattoa: maksukatot palveluille (692 euroa), lätkkäreille (592,16 euroa) ja Kelan matkoille (300 euroa). Ne ovat yhteensä 1 584,16 euroa. Palvelu-, matka- ja lääkemaksukatot tulee yhdistää yhdeksi maksukatkoksi, jonka tason tulee olla korkeintaan kuukaudessa maksettavan takuueläkkeen suuruinen.

Verotuspäätöksissä on noudatettava tasapuolisuutta

Päätettäessä ensi vuotta koskevista verolinjauksista on erityisesti huomioitava se, että väkilisten verojen korottaminen kohdistuu kaikkein kipeimmin pienituloisiin. Niiden korotuksista tulee pidättäytyä ainakin välttämättömyshyödykkeiden osalta. Mahdolliset veronkevennykset on palkansaajien lisäksi suunnattava luonnollisesti myös eläkkeensaajille. Lisäksi on pidettävä huolta siitä, että verotoman eläketulorajan jälkeen eläkkeensaajien verotus ei ole

millään tulotasolla palkkatulon verotusta ankarampaa.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalasta:

Kestävän kehityksen Agenda 2030-toimintaohjelman toimeenpanossa liikenne- ja viestintäministeriön rooli on edistää sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristön kannalta kestävää liikennejärjestelmää sekä toimivaa ja kattavaa digitaalista infrastruktuuria. Suomalaisista 16–89-vuotiaista 93 prosenttia oli käyttänyt internetiä (Tilastokeskus 30.11.2021). Päivittäin oli käytänyt 82 prosenttia. Suuri osa ikääntyneistä ei kuitenkaan ole osaavia ja aktiivisia verkkopalvelujen käyttäjiä. On huomioitava, että internetiä päivittäin käyttäneitä oli 65–74-vuotiaista 66 prosenttia ja 75–89-vuotiaista vain 27 prosenttia.

Ikääntyneille tulee turvata digitaalisten palveluiden neuvonta, ohjaus ja tuki. Vastuu tästä on oltava julkisella vallalla. Niille, joilla ei ole mahdollista käyttää digitalisaation tuomia mahdollisuuksia, on taattava mahdollisuus hoidata asiansa tavoin keinoin.

Eräs keskeinen haaste yhteiskunnalle on kohtuuhintaisten, esteettömien sekä saatavuuksien lähialueiden turvaaminen ja niiden kehittäminen.

Ikääntyvillä on oltava yhtäläiset, tasa-arvoiset ja toimivat mahdollisuudet saada palvelunsa riittävän läheltä ja hyvien kulkuyhteyksien päästä. Erityisesti harvaan asutuille seuduille tulee luoda uusia palvelujen järjestämistä, esimerkiksi palvelubusseja, täydentämään tärkeitä lähialueita.

EETU ry huomauttaa, että ikääntyvässä Suomessa on jatkuvasti kasvava joukko ikääntyneitä kansalaisia, jotka liikkumisessaan voivat turvautua ainoastaan joukkoliikenteeseen. Olemme saaneet jäsenistöltämme palautetta siitä, että perustuslaissa turvattu liikkumisen vapaus on uhattuna eri puolilla Suomea.

Ympäristöministeriön hallinnonalasta:

EETU ry kiittää talousarvioesitykseen sisältyvää panostusta vihreää siirtymää edistävän rakentamisen avustuksiin. Sen sijaan kriittisimme linjausta, jolla

uusiuutuviin energiamuotoihin perustuvaan lämmitykseen siirtymiseksi on rajattu vain öljy- ja kaasulämmityksestä luopumiseksi.

Huomautamme, että Suomessa on tuhansia – usein ikääntyneiden pienituloisten eläkeläisten asuttamia – pientaloja, joiden lämmitysjärjestelmäksi on valittu viranomaisten suosittelemasta kannustuksesta turve vielä joitakin vuosia sitten. Vaadimme, että tämä avustusmomentti avataan myös turvelämmityksestä luopumisesta tukemiseen. Samoin ihmettelemme, että miksi tätä avustusta ei myönnetä, jos kaasulämmitysjärjestelmää muutetaan biokaasulla toimivaksi – kuten talousarvioesityksessä todetaan.

Pidämme käsittämättömänä valtavaa, 5,8 miljoonaa euroa, leikkausta korjausavustuksiin. Määrärahaa ollaan pudottamassa edellisen vuoden 6,25 miljoonasta 450 000 euroon vuonna 2023. Talousarvioesitykseen kuitenkin todetaan, että ”Ikääntyneen väestön asuminen edellyttää edistätään ja huolehditaan ikääntyneiden tarpeita vastaavien asumisratkaisujen tarjonnan.” Vaadimme, että korjausavustuserä pidetään vähintäänkin ennallaan.

Toivomme valtion edistävän monipuolista asumisratkaisuja ikääntyneille ja esitämme selvittäväksi sellaisen uuden tukijärjestelmän luomista sille, joka mahdollistaa ikääntyneiden muuton kauempaa kunnakeskuksiin palvelujen äärelle.

Helsingissä 4.10.2022

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry – Pensionärsförbundet
organisatsioonitsetreng PIO rf

Simo Paassilta
EETU-PIO:n puheenjohtaja
2022

EETU Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry on kuuden valtakunnallisen eläkeläisjärjestöjen yhteistyöelin. Sen jäsenjärjestöt ovat Eläkelitto, Eläkeläiset, Eläkkeensaajien Keskusliitto, Kansallinen senioriliitto, KRELLI Kristilliset eläkeläiset ry ja Svenska pensionärsförbundet. Järjestöjen yhteinen jäsenmäärä on reilu 250 000. Vuonna 2022 puheenjohtajajärjestönä toimi Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry.

Ikäystävälliseen
Eurooppaan

Turku
ma 31.10.2022
klo 11–14
Panimoravintola Koulu,
Eerikinkatu 18

Sirpa Pietikäinen
europarlamentaarikko

Rauno Merisaari
suurlähettiläs,
ihmisoikeusasiantuntija,
Ulkoministeriö

Matti Huutola
puheenjohtaja
Eläkeläiset ry

www ekl fi
www elakelaiset fi

Lappeenranta
ma 31.10.2022
klo 11–14
Kaupungintalo,
Valtuustosali,
Villimiehenkatu 1

Eero Heinäluoma
europarlamentaarikko

Timo Kokko
toiminnanjohtaja
EKL ry

Eero Kivinen
sosiaalipoliittinen
asiantuntija
EKL ry

Jyväskylä
ke 2.11.2022
klo 11–14
Jyväskylän työväentalo,
Aalto-Sali, Väinönkatu 7

Eero Heinäluoma
europarlamentaarikko

Timo Kokko
toiminnanjohtaja
EKL ry

Eero Kivinen
sosiaalipoliittinen
asiantuntija
EKL ry

EETU PIO Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
Pensionärsförbundens intresseorganisation rf

EETU ry:n tiedotteita ja vastauksia lausuntopyyntöihin

EETU vaatii panostuksia ennaltaehkäisyyn sekä hoitovelan purkamiseen

OTE TIEDOTTEESTA 4.10.2022

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry vetosi eduskuntaryhmiin, että ne ottaisivat budjetista päättäessään, sekä tulevassa päätöksenteossa muutenkin, huomioon maamme ikääntyneen kansanosan ja sen tarpeet. Erityisesti pienituloisten ja paljon sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita käyttävien ikääntyneiden kansalaisten asema on heikentynyt.

Vuoden 2023 talousarviosta päätettäessä on varattava tarpeelliset resurssit maamme kasvaneen hoitovelan hoitamiseen. Esitimme 200 miljoonan euron satsausta välittömään jononpurkuun vuodelle 2023. Lisäksi on Ikääntyneiden kansalaisten oikeus kuntoutukseen turvattava. Vaikuttava kuntoutus lisää toimintakykyä ja osallisuutta sekä vähentää muiden palvelujen ja etuuskien, kuten asumis- ja hoivapalveluiden tai toimeentulotuen tarvetta. Se on elintärkeä osa ikääntyneiden sosiaali- ja terveydenhuollon hoitoketjua, toteaa EETUn puheenjohtaja Simo Paassilta.

Hallituksen esitysluonnos laeiksi lapsilisälain, työttömyysturvalain, toimeentulosta annetun lain, opintotukilain ja sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta sekä laiksi lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta.

OTTEITA EETUN LAUSUNNOSTA 3.10.2022

Reseptilääkkeiden vuosimavastuu

Vuonna 2022 käytössä on kolme eri maksukattoa: maksukatot palveluille (692 euroa), lääkille (592,16 euroa) ja Kelan matkoille (300 euroa, yhteensä 1 584,16 euroa). Palvelu-, matka-, ja lääkemaksukatot tulee yhdistää yhdeksi maksukatoksi, jonka tason tulee olla korkeintaan kuukaudessa maksettavan takuueläkkeen suuruinen. Tällä selkeytettäisiin maksukattojen käyttöä eläkeläiselle sekä alennettaisiin henkilöille koituvia kustannuksia erityisesti moni- ja pitkäaikais-sairaille.

Vuosimavastuun piiriin kuuluvien lääkkeiden listaa tulisi myös laajentaa. Tästä hyötyisivät erityisesti monisairaant ja kroonisesti sairaut eläkeläiset, sillä kaikki lääkärin määräämät potilaan hoidossa välttämättömät lääkkeet eivät ole korvattavia.

Valtioneuvoston periaatepäätös suomalaisesta demokraatiopolitiikasta 2020-luvulla (luonnos)

OTTEITA EETUN LAUSUNNOSTA 26.8.2022

Huomionarvoista on, että Eläkeläisliiton +60-barometrin mukaan kaikki yli 60-v. ikäryhmät kokivat, etteivät ole lainkaan riittävästi edustettuina päätöksenteossa. Sote-uudistuksen kohdalla vain noin 16 prosenttia vastaajista koki ikäistensä olevan riittävästi edustettuina hyvinvointialueilla.

Ikääntyneet tulevat olemaan mahdollisesti merkittävin hyvinvointialueiden palveluita käyttävä ryhmä ja heitä on hyvinvointialueiden valtuustoissa vain 30,2 % valtuutetuista. Osallistumisen mahdollisuuksia tulee luonnollisesti edistää Suomessa. Erityiseen rooliin nousevat hyvinvointialueiden osallistumisen kanavat. EETU ry on huomauttanut tarpeesta hoitaa alueellisten vanhusneuvostojen monipuolises-ta ja edustavasta nimittämisestä. Olemme kantaneet huolta myös alueellisten vanhusneuvostojen erilaisista kokoonpanoratkaisuista eri hyvinvointialueilla.

Suomalaisten ja täällä asuvien ikääntyneiden mahdollisuus vaikuttaa vanhusneuvoston kautta on erilainen hyvinvointialueen koosta ja muista erityispiirteistä riippuen.

Tiedotteet ja lausunnot ovat kokonaisuudessaan luettavissa EETU ry:n sivuilla: www.eetury.fi > Lausunnot ja kannanotot

EETU vaatii panostuksia ennaltaehkäisyyn sekä hoitovelan purkamiseen

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry jätti 4.10.2022 eduskuntaryhmiille kannanoton vuoden 2023 talousarvioesitykseen sekä lainsäädäntöön. EETU:n jäsenjärjestöjen ja eduskuntaryhmien edustajat tapasivat toisensa eduskunnassa.

EETU ry:n hallituksen edustajat vetosivat eduskuntaryhmiin, että ne ottaisivat budjetista päättäessään ja muutenkin päätöksenteossään huomioon ikääntyneet ja heidän tarpeensa. Erityisesti pienituloisten ja paljon sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita käyttävien ikääntyneiden asema on heikentynyt. Kannanotto on luettavissa tämän lehden sivulla 5.

Lisäksi eduskuntaryhmiille jätettiin tuore, syyskuussa julkaistu Huomisen kynnyksellä 2022 -tutkimus. Tutkimuksesta kerrotaan tämän lehden sivuilla 8-9. Tutkimus sisälsi muun muassa karua kerrottavaa ikääntyneiden ajatuksista ikääntyneiden hoivapalveluidemme laatuun liittyen – peräti 73 prosenttia piti niitä luvutoman heikkona maassamme.

EETUn kannanottoa vastaanottamaan olivat saapuneet: **Kim Berg (Sd), Sari Sarkomaa (Kok), Mikko Kinnunen (Kesk), Mari Holopainen (Vihr), Merja Kyllönen (Vas) ja Sari Essayah (Kd)**. Lisäksi **Christel Liljeström** toi viestin **Veronica Rehn-Kiveltä (R)**. Kannanotto ja Huomisen kynnyksellä 2022 -raportti jätettiin toimitettavaksi myös niille eduskuntaryhmiille, joista ei ollut edustajaa paikalla.

Esitämme 200 miljoonan euron satsausta välittömään jononpurkuun vuodelle 2023. Lisäksi on turvattava ikääntyneiden oikeus kuntoutukseen. Vaikuttava kuntoutus lisää toimintakykyä ja osallisuutta sekä vähentää muiden palvelujen ja etuuskien, kuten asumis- ja hoivapalveluiden tai toimeentulotuen tarvetta. Se on elintärkeä osa ikääntyneiden sosiaali- ja terveydenhuollon hoitoketjua. Muistutamme myös, että investoinnit omaishoitoon kannattavat ja

Vasemmalta EETU ry:n edustajat: Raimo Ikonen (puheenjohtaja, Eläkeläisliitto ry), Ulla-Maj Wideroos (puheenjohtaja, Svenska pensionärsförbundet rf), Matti Huutola (puheenjohtaja, Eläkeläiset ry), Anneli Taina (puheenjohtaja, Kansallinen Senioriliitto ry), Simo Paassilta (puheenjohtaja, Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry), Päivi Kyryö (toiminnanjohtaja KRELLI Kristilliset eläkeläiset ry). Kuva: Anneli Velho.

tuottavat merkittäviä säästöjä yhteiskunnallemme, totesi EETUn puheenjohtaja ja Eläkkeensaajien Keskusliiton puheenjohtaja Simo Paassilta puheessaan.

Mielestämme valtion vuoden 2023 talousarviossa varauduttava siihen, että kansaneläkkeet ja muut sosiaalietuudet tarvitsevat myös ensi vuonna ylimääräisen indeksitarkistuksen. Tähän on varauduttava myös työeläkkeiden osalta, Simo Paassilta toteaa.

Hinnannousun vaikutuksia pienituloisille kuluttajille kompensoidaan parhaiten jatkamalla kohdennettuja tukia, joita ovat esim. sosiaalietuudet tarvitsevat myös ensi vuonna ylimääräisten indeksitarkistusten jatkaminen tai jopa joissakin maissa käytössä olevat suorat taloudelliset tuet shekkeinä tai vouchereina. Lisäksi tulisi terveydenhuollon maksukatot nyt yhdistää yhdeksi maksukatoksi, jonka tason tulee olla korkeintaan kuukaudessa maksettavan takuueläkkeen suuruinen, päättää EETUn puheenjohtaja Simo Paassilta puheensa.

Ne parantavat hoitoon pääsyä ja hoidon saatavuutta.

EUn elpymisrahastosta on tulossa ensi vuodelle 180 miljoonaa ja sitä voidaan käyttää sosiaali- ja terveyspalveluiden parantamiseksi. Paljon on vielä tehtävissä. En usko, että tällä kaudella saadaan kaikki tehtyä, mutta tässä on tosi hyviä eväitä, kun ryhdytään miettimään tulevaa kautta ja tulevia hallitusneuvotteluita. Keitä siellä nyt sitten istuukaan. – Tosi hyviä eväitä, joita otetaan mukaan, kun ryhdytään miettimään tulevaa hallitusohjelmaa. Tuhannet kiitokset teille.

SARI SARKOMAA (Kok):

Kiitän koko eduskuntaryhmän puolesta työstänne. Vien sen eduskuntaryhmäni. Erityisesti tässä on viestiä valtiovarainvaliokuntaan, jossa katsotaan ensi vuoden budjettia. Muutama huomio senioripolitiikasta. Meidän pitäisi eduskunnassa ymmärtää, kun puhutaan senioreista ja eläkeläisistä, niin heillä saattaa olla 40 vuotta ikäeroa. He ovat moninainen joukko erilaisissa elämäntilanteissa olevia ihmisiä ja se meidän pitäisi ymmärtää paremmin politiikassa.

On todella hienoa, että saatiin vanhusasiavaltuutettu. Haluan nostaa esille sen, että vanhusasiavaltuutetun virka pitäisi siirtää oikeusasiamiehen toimistoon, jotta hän pystyisi tekemään aktiivisesti tarkistuksia ja puuttamaan asioihin. Nyt se ei ole mahdollista.

Vanhusasiavaltuutettu Topo tekee erinomaisia töitä ja me nostamme valtiovarainvaliokunnassa esiin vahvan huolen siitä, että hyvinvointialueiden alkaessa ei-lakisäiset terveyttä ja hyvinvointia edistävä palveluiden parantamiseen – se on ollut oma leipälajini koko elämäni. Koen sen tosi tärkeänä ja varsinkin eläkeläisille, jotka käyttävät näitä palveluja paljon. EETUn kannanoton nostot olivat hyviä. Tällä kaudella on säädetty hoitajamitoituksesta ja valmistelu nopeampaan hoitoon pää-

syyn liittyvää lainsäädäntöä.

Vasemmalta: Eduskunnan puheenjohtajiston edustajana kansanedustaja Antti Rinne (Sd), Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän 2. varapuheenjohtaja Kim Berg, Kokoomuksen eduskuntaryhmän 1. varapuheenjohtaja Sari Sarkomaa, Keskustan eduskuntaryhmän 2. varapuheenjohtaja Mikko Kinnunen, kansanedustaja Mari Holopainen (Vihr), kansanedustaja Merja Kyllönen, Christel Liljeström ja kansanedustaja Sari Essayah (Kd). Kuva: Anneli Velho.

indeksiasiat ja muut, jotta eri tulotasolla ikäihmiset selviävät tämän talven yli, että on valoa ja lämpöä joka tupaan ja torppaan ja että ostovoima riittää ja siinä yhtenä osana on, että voitaisiin sitä ansiotulo-verotusta keventää niin että ostovoima helpottuisi koska monella pieni- ja keskitulolla on todella tiukkaa myös. Huomioidaan myös keskitulot- set eläkeläiset.

Nostaisin vielä esiin esityksestänne senioreiden superkotitalousvähennyksen. Toivoisin että sitä voitaisiin viedä eteenpäin, koska niin moni seniori on yksin. Ei ole omaisia ja palvelut ovat aika kalliita. Se olisi hyvä keino varsinkin, kun teillä oli se esitys, jossa pienituloisemmat saisivat sen tukena. Kiitos paljon viestistä, vien sen omaan eduskuntaryhmääni.

MIKKO KINNUNEN (Kesk)

Kiitos myös Keskustan eduskuntaryhmän puolesta tästä evästyksestä. Vien asioitanne eteenpäin. Tapasin eilen 84-vuotiaan isäni. Hän oli juuri lähdössä pitämään luentoa netin kautta. Hän tekee edelleen keikkatöitä, mutta tarvitsi siihen kaverinsa digituen. Te nostatte esiin digituen saamisen kaiken ikäisille eläkeläisille, jotta he voivat toimia aktiivisesti yhteiskunnassa. Pidän sitä hyvin tärkeänä ja myös jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia koko elämän ajan. Se tuo hyvinvointia

Keskusta on tuonut esille vuosien varrella hyvinvointia tukevaa seniorineuvolatoimintaa. Ennaltaehkäisevänä työnä sitä on kehitetty Raahessa 20 vuotta. Siellä erikoissairanhoidon kulut ovat eläkeläisillä huomattavasti pienemmät, koska kaikki käyvät neuvolassa, saavat laajasti ohjausta ja myös yksinäisyyden ongelmaa ratkaistaan tällä. Pohjois-Pohjanmaalla se tulee hyvinvointialueen kautta toimeksi. Toivon että se laajenee koko valtakuntaan. Kovasti kiitoksia teidän evästyksistänne. Vien niiden eteenpäin.

MARI HOLOPAINEN (Vihr)

Kiitoksia vihreän eduskuntaryhmän puolesta. Toitte esiin monia ikääntyneiden toimeentuloon ja hyvään elämään liittyviä tavoitteita. Olen tehnyt Helsingin valtuustossa aloitteen liikkumisen palveluista. Nostitte ne esiin harvaanasu- tuilla seuduilla. Ne ovat tärkeitä myös kaupunkialueilla.

Tutustuin Tanskassa heidän malliinsa ja siellä oli vahvana ajatus siitä, että kukaan ei jäisi kotiin yksin. Vaikka olisi huonossa kunnossa, niin pitää tarjota mahdollisuus lähteä viettämään aikaa muiden ihmisten kanssa. Kaikki eivät tietenkään yhtä lailla halua käyttää tällaisia palveluita, mutta se mahdollisuus pitäisi olla meidänkin. Elämä on aina arvokasta ja usein muiden seura tekee elämästä merkityksellisen.

Helsinginkin vanhusneuvosto on nostanut esiin sen, että useissa päätöksissä ikääntyneiden ääni ei kuulu. Tämä liittyy myös digitalisoitumiseen, joka täällä nousi hyvin esiin. Mieliopidekyselyiden ei pitäisi päätyä 75 ikävuoteen. Tunnistetaan se potentiaali ja koko elämänsä. Kiitos teille.

MERJA KYLLÖNEN (Vas)

Kiitoksia tästä tärkeästä viestistä. Tuli pisto sydämeen. Vuodesta 2007 asti olen kuul- lut näitä samansuuntaisia viestejä eli osaa on haudottu vähän turhankin kauan. Jos mietin tätä kokonaistilannetta tällä hetkellä, niin isoimmat meidän kaikkien peiliin katso- mista vaativat toimenpiteet liittyvät siihen, että on hirveän paljon tuhottu ikäihmisten hoiva ja hoito. Se on johtanut siihen, etteivät rahat riitä, kun ollaan entistä useammin erikoissairanhoidon paikoilla, kalliimmilla vuodeosasto- paikoilla, kun turvaa ei ole missään muualla.

Huomio kiinnittyi myös hyvinvointialueiden tulevaisuuteen ja toimintaan. Me kuulemme hyvin monelta hyvinvointialueelta hätä- huutoja, mikä kertoo siitä, että

meillä on ollut valtava ali- budjetointi tulevien hyvinvointialueiden sotemenoissa. Meillä alkaa olla vanhus- hoivassa 1,5 miljardin kuilu eurooppalaisiin maihin ja pohjoismaihin verrattuna ja saman verran suunnilleen terveydenhuollossakin. Se kertoo, että tehokkuusajattelu on ehkä mennyt päälleellen.

Puhutaan, että rahat eivät riitä, mutta ne rahat eivät riitä, koska painopiste ei ole ennaltaehkäisyssä eikä perustason hoidossa ja ahoivassa. Tässä re- monttia riittää koko tälle jengille. Hiki päässä saadaan painaa menemään ja vaalien jäl- keenhän nähdään, kuinka moni on meistä täällä painamassa eteenpäin, mutta kovasti vie- dään yhteistä asiaa eteenpäin. Kiitos.

Christel Liljeström toi viestin VERONICA REHN-KIVELTÄ (R)

Valitettavasti Veronica Rehn-Kivi ilmoitti hetki sitten, että keskustelut valtiokunnassa ovat niin kiihkeitä, että hän haluaa käydä ne keskustelut loppuun saakka. Ryhmällämme on ainoastaan yksi edusta- ja siellä, joten hän ei voinut senkään takia tulla teitä tapaa- maan. Haluamme kiittää orga- nisaatioitanne hyvästä yhteis- työstä, olette aina tuoneet asia- papereita, joista on ollut help- po jatkaa valmistelua. Nämä- kin tiedot ja viestit vien var- muudella eteenpäin sekä Veronica Rehn-Kivelle että myös koko eduskuntaryhmällemme. Kiitoksia.

SARI ESSAYAH (Kd)

Lämmin kiitos, että toitte nämä viestit tänne eduskuntaan. Olen Sari Sarkomaa kanssa valtiovarainvaliokunnassa. On varmasti syytä muistaa, että kun on kysymys ikääntynei- den asioista valiokunnassa, niin pitäisi pyytää lausuntoja Eetulta, tai tulevatko ne sitten joissakin asioissa järjestöiltä erikseen, niin on kuitenkin tärkeää, että olette kuultavina. Se on demokratian ydintä.

Kiitos kaikista siitä hyvästä vaikuttamistyöstä, jota teette

ympäri Suomea siellä paikka- kunnilla ja osastoissa. Se on äärimmäisen hyvää ja tärkeää työtä. Minulla oli mahdolli- suus olla lisälmen Eläkeläisliiton vuosijuhlissa juhlapuhujana. Täytyy sanoa, että siellä Ylä-Savossakin tehdään aivan upeaa työtä ja on tehty vuosi- kymmenten aikana. Nostaisin esille Huomisen kynnyksellä -tutkimukseen, jonka teette kolmen vuoden välein. Se on äärimmäisen arvokasta. Olen lueskellut tätä näiden vuosien aikana useamman kerran ja katsonut, mitä asiat nousevat esiin ikäihmistien jou- kosta, mitkä asiat ovat eläke- läisille tärkeitä. Tämä on tosi hyvä ja kattava. Toivottavasti jatkatte jatkoksin joka kol- mas vuosi.

Kuten kollegat ovat tuoneet esille, niin hyvinvointialuei- den aloittaminen ovat edun- valvonta-asioista keskeisin, sitten ovat nämä toimeentuloon liittyvät kysymykset. Valtiovarainvaliokunnassa oli puhe, että meidän on erityises- ti tarkasteltava indeksejä, kos- ka on hurjasti muuttuvia teki- jöitä, valtava inflaatio, hinto- jen nousu, miten se vaikuttaa eri ihmisryhmiin ja toisaalta erilaisiin indekseihin.

Kiitän ja valitan, että jou- dun heti sääntämään eteen- päin tästä tilaisuudesta. Kiitos kovasti.

Eduskunnan puheenjohtajiston edustajana kansanedustaja ANTTI RINNE tilaisuuden päätteeksi:

Itselle on tullut aikapaljon palautetta nimenomaan toimeentulosta. Aika usein olen neuvonut, että toimeentulo- tukea kannattaa käydä hake- massa. Minulla on sellainen tuntuma, että meidän suku- polvemme ihmiselle on vai- keaa lähteä hakemaan toi- meentulotukea. Se on viime- sijainen keino auttaa näissä tilanteissa. Ei ole mikään hä- peä hakea toimeentulotukea, kun on yhteiskuntaan maksa- nut veroja verot maksettu vuosikymmenet.

Anneli Velho

Huomisen kynnyksellä 2022:

55–84-vuotiaiden näkemykset tulevaisuudesta

EETU ry:n teettämä Huomisen kynnyksellä 2022 -tutkimus julkaistiin 15.9.2022. Kantar Publicin tutkimusjohtaja Sakari Nurmela esitteli ja kommentoi tutkimustuloksia sen julkistamistilaisuudessa.

– Tämä on kuudes Huomisen kynnyksellä -tutkimus. Tutkimus tehdään joka kolmas vuosi ja edellisen kerran se tehtiin 2019. Meillä on joka kerta samat kysymykset, joten näemme, mitä yhteiskunnassa on tapahtumassa, kuvailee Sakari Nurmela.

Nurmela kertoo, että tutkimusaineisto kerättiin 55–84-vuotiaille suunnattuna kirjeykselynä huhti-toukokuussa 2022. Kyselyyn vastasi 965 henkilöä. Vastausprosentti oli 37 % ja se oli yhtä suuri kuin edellisellä kerralla.

– Olemme saaneet laajennettua vastaajajoukkoa 84-vuotiaisiin asti, aluksi kysyimme 55–79-vuotialta. Digi- ja väestötietovirasto suojellee alle 18-vuotiaiden ja yli 79-vuotiaiden osoitetietoja, mutta tähän tarkoitukseen olemme nyt saaneet ne.

Miksi kyselyyn ei otettu yli 84-vuotiaita ja paljonko heitä olisi?

– Vastaaat on jaettu viiden vuoden ikäryhmiin esimerkiksi 55–59 vuotta, 60–64 vuotta ja niin edelleen aina 80–84-vuotiaisiin asti. Meiltä on kysely, miksi vain 84-vuotiaisiin asti? Tätä täytyy jatkossa miettiä. Yhä useampi suomalainen 85-vuotias ja iäkkäämpi on hyvin vireä. Toisaalta mielipidetutkimuksen yhteydessä joudutaan miettimään sitäkin, kuinka hyvin he edustavat omaa ikäryhmäänsä ylipäänsä. Lisäksi sekään ei ole täysin selvää, että Väestörekisterikeskus suostuisi luovuttamaan tutkimustarkoituksiin yli 85-vuotiaiden tietoja.

IKÄÄNTYNEIDEN HOIVAPALVELUT ONGELMALLISET

Ikääntyneiden hoivapalveluiden laatua pidettiin luvattoman heikkona (73 %) ja oltiin sitä mieltä, että hoivapalveluiden laaturikkomuksiin pitäisi puuttua nykyistä herkemmin (91 %).

– Tämä näkemys on laajalle levinnyt, mutta laskenut hie-man viime kerrasta. Onko syy-nä se, että nämä asiat eivät ole olleet mediassa yhtä paljon esillä kuin edellisen tutkimuk-sen aikoihin vai onko hoiva-palveluiden laatu parantunut?

SUOMESSA IKÄÄNTYNEET KOKEVAT USEIN OLONSA SYRJITYKSI

	2013	2019	2022
• Yhteiskunnassa on paljon ikään perustavaa syrjintää	76 %	74 %	71 %
• Nuoruutta ihannoidaan nyky-yhteiskunnassa liiaksi	72 %	70 %	71 %
• Ikääntyneitä kohdellaan nykyisin toisen luokan kansalaisina	67 %	64 %	57 %
• Ikääntyneisiin suhtaudutaan nykyisin voimavarana, ei minään kuluverä	22 %	20 %	25 %
• Eläkeläisten edut otetaan liian voimakkaasti huomioon päätöksenteossa	9 %	9 %	7 %

– Tilanne ei ole suuresti heikentynyt, mutta kielteisyyttä on enemmän kuin myönteisyyttä ikäihmisiin suhtautumisessa. Kun asioita katsoo kaukaa, niin moni asia näyttää olevan riittävän hyvin, mutta läheltä katsottaessa moni asia voisi olla paljon paremmin.

Myös nuoremmat ikäluokat tunnustavat ikäsyrjinnän, mutta aiempaa vähäisemmässä määrin (väestöstä 81 % – 72 %). Sekä ikääntyneet että nuoret ikäluokat torjuvat ajatuksen, että eläkeläisten edut otettaisiin liian voimakkaasti huomioon päätöksenteossa (väestöstä 19 % – 18 %).

VOISIKO HARKITA ANSIOTYÖSSÄ KÄYMISTÄ VANHUUSELÄKKEELLÄ OLESSAAN?

• Kyllä, kokopäiväisesti	2 %
• Kyllä, osa-aikaisesti	47 %
• Ei lainkaan	34 %
• Ei osaa sanoa	16 %

– Ansiotöihin on kyllä intoa, jos kysyntä ja tarjonta kohtaa- vat oikealla tavalla. Into on vä- hän nousussa. Iäkkäimmissä on siis paljon porukkaa, joilla on periaatteellista halukkuut- ta työntekoon.

Nuorimmista (55–59-vuo- tiaat) 71 % voisi harkita työ- kentelyä vanhuuseläkkeellä. Nykyisistä eläkeläisistä 39 % voisi olla kiinnostunut osa- aikatyöstä ja 1 % kokopäivä- työstä.

IKÄÄNTYMISEN SUURIMMAT PELOT: OMA SAIRASTUMINEN JA LIIKUNTAKYVYN MENETTÄMINEN SEKÄ LÄHEISEN SAIRASTUMINEN

– Ikäihmisten pelot ovat samanlaisia kuin ihmisillä yleensäkin. Läheisen kuole- ma pelätään enemmän kuin omaa. Naisista useampi kuin miehistä pelkää mitä tahansa kysymyksen sisältänyttä on- gelmaa, pois lukien avioero.

Iäkkäimpiä jääminen digi- talisaation ulkopuolelle pelot- taa keskimääräistä enemmän. Mitä nuoremmasta henkilöstä

on kyse, sitä enemmän tämä pelkää joutuvansa taloudelli- siin ongelmiin.

Iäkkäimpiä jääminen digitalisaation ulkopuolelle pelottaa keskimääräistä enemmän.

Mitä pelkää ikääntyessään?	2013	2019	2022
• Omaa sairastumista	79 %	79 %	79 %
• Liikuntakyvyn menettäminen	75 %	75 %	74 %
• Läheisen sairastumista	56 %	58 %	57 %
• Epävarmuuden ja turvattomuuden lisääntymistä yhteiskunnassa	47 %	45 %	49 %
• Läheisen kuolemaa	46 %	45 %	47 %
• Taloudellisia ongelmia	42 %	40 %	39 %
• Yksinäisyyttä	32 %	30 %	29 %
• Digitalisoituvan yhteiskunnan ulkopuolelle jäämistä			23 %
• Henkisiä/psykkisiä ongelmia	22 %	21 %	19 %
• Omaa kuolemaa	14 %	15 %	15 %
• Avio/parisuhde-eroa	6 %	6 %	5 %
• Jotain muuta	2 %	2 %	1 %

SUHTAUTUMINEN KORONAPANDEMIAN JA MUIHIN VIIME AIKOJEN HUOLENAIHEISIIN

– Uudessa kysymyksessä selvi- tettiin, kuinka paljon nämä huolestuttavat suomalaisia ikäihmisiä: vieraan vallan hyökkäys, elämisen kallistu- minen hintojen nousun myötä, ilmastonmuutos, ydinsota ja koronapandemia. Kysely tehtiin ennen kesää ja korona oli silloin hyvällä mallilla. Uuti- sointi Natoon liittymisestä ja Ukrainan sodasta olivat paljon otsikoissa, mikä ehkä näkyy vastauksissa.

– Ykköseksi nousi uhka vie- raan vallan hyökkämisestä Suomeen. Se huolestutti 34 prosenttia paljon ja 35 prosent- tia melko paljon. Vieraan val- lan hyökkäys Suomeen ja ydin- sota huolestuttavat naisia hie- man enemmän kuin miehiä, joukon iäkkäimpiä ydinsota huolestuttaa selvästi enem- män kuin nuorimpia tutki- mukseen osallistuneita, totesi Sakari Nurmela.

– Pelko hintojen noususta koskettaa niitä, joille se aiheut- taa enemmän ongelmia.

ELÄKKEIDEN PIENUUS JA SOTE-PALVELUIDEN SAATAVUUS IÄKKÄIDEN SUURIMMAT ONGELMAT

Pitemmällä aikavälillä tarkastellen moni asia tuntuu nyt pienemmän joukon mielestä ongelmalta kuin ennen.

	2013	2019	2022
• Eläkkeiden pienuus	54 %	51 %	44 %
• Sos.- ja terv. palveluiden heikko saavutettavuus	38 %	29 %	36 %
• Yksinäisyys	40 %	31 %	27 %
• Ikääntyneiden hoivapalveluiden laatu	–	38 %	25 %
• Taloudelliset vaikeudet	34 %	27 %	24 %
• Sos.- ja terv. palveluiden riittämättömyys	22 %	19 %	22 %
• Lähipalveluiden huono saavutettavuus	20 %	16 %	18 %
• Sos.- ja terv. palveluiden korkea hinta	20 %	13 %	11 %
• Väkiältä ja rikollisuus	8 %	6 %	5 %
• Mahdollisuudet saada käyttää käteistä rahaa	–	7 %	5 %
• Vähäiset harrastusmahdollisuudet	7 %	6 %	4 %

EETUn puheenjohtajana tänä vuonna toimiva Eläkkeen- saajien Keskusliiton puheen- johtaja Simo Paassilta:

– Eläkkeiden pienuus on johtanut siihen, että suuri osa eläkkeensaajista on nyt todelli- sessä pulassa hintojen viime- aikaisen nousun takia. Se iskee rajusti juuri pienituloisiin eläke- läisiin, joilla menee suurempi

osa kulutuksesta asumiseen ja energiaan. Tilanne vain pahe- nee yksin asuvilla, kun kustan- nuksia ei voi jakaa kenenkään kanssa. Eläkeläisten hätä- huuto tulee ilmi järjestöille tu- levissa, lähes jokapäiväisissä, yhteydenotoissa sekä eri taho- jen teettämässä selvityksissä. Tähän hätähuutoon on maam- me hallituksen nyt reagoitava.

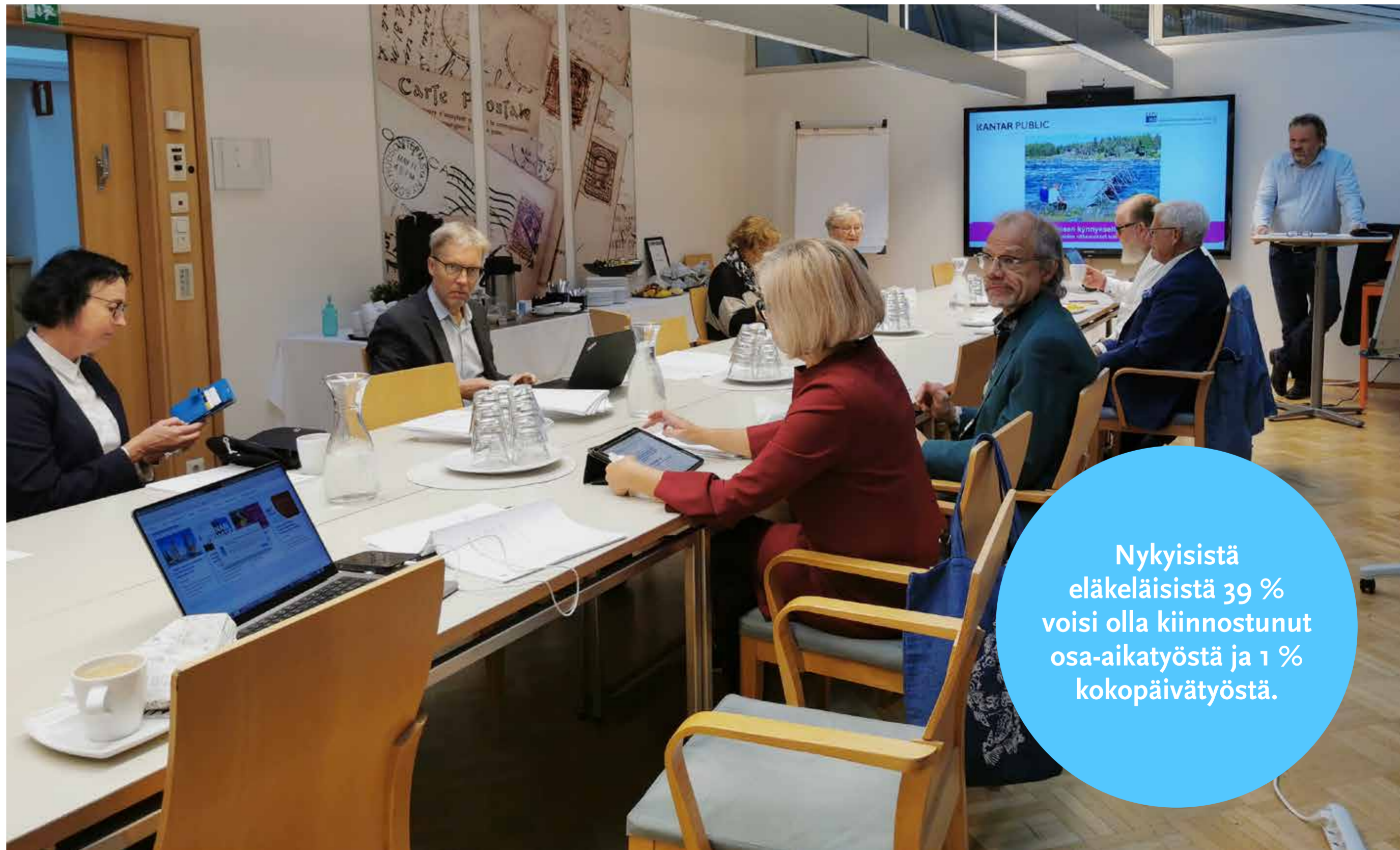

ONGELMISTA HUOLIMATTA MONET OVAT TYYTYVÄISIÄ ELÄMÄNSÄ

	55–84 -vuotiaat	koko väestö
Tyytyväisyys omaan elämään yleensä	8,13	7,45
Tyytyväisyys omaan elämään 10 vuoden kuluttua	7,65	7,52
Kuinka paljon voi vaikuttaa oman elämän kulkuun	7,57	7,49

Huomisen kynnyksellä 2022 -tutkimusraportti on luettavissa kokonaisuudessaan: bit.ly/hk_2022

Julkistamistilaisuuden tiedotteesta, diaesityksestä, tutkimusraportista ja muistiinpanoista koonnut Anneli Velho.

Nykyisistä eläkeläisistä 39 % voisi olla kiinnostunut osa-aikatyöstä ja 1 % kokopäivätyöstä.

Nauti risteilystä ja Itämeren kauneimmista merimaisemista!

Tutustu EKL:n jäsenetuihin ja varaa matkasi alennuskoodilla 142474 EKL KAMPANJA osoitteessa tallinksilja.fi. Tervetuloa! Voit varata matkasi myös numerosta 0600 15 700 (1,75 €/puhelu + pvm/mpm).

Päivä Tukholmassa -risteily Helsingistä alk. 45 €/hytti
22 h -risteily Turusta alk. 15 €/hytti

Hyödynnä
EKL:n jäsenedut
su-ke lähdeillä.
Alkaen 15 €
/hytti

Hinnat ovat voimassa 21.12.2022 asti erikoisristeilyjä lukuunottamatta. Hintoihin lisätään matkustajakohtainen polttoainelisa. Oikeudet muutoksiin pidätetään. Paikkoja on rajoitetusti.

Sosiaali- ja terveystalvet eläkeläisten huolena Huomisen Kynnyksellä 2022 -tutkimuksessa

Eläkkeet ovat pieniä, taloudellisia ongelmia on paljon ja sosiaali- ja terveystalvet ei ole riittävästi. Nämä ovat Huomisen Kynnyksellä 2022 -tutkimuksen mukaan eläkeläisten suurimpia huolia.

Eläkeläisjärjestöjen yhteinen kyselytutkimus Huomisen Kynnyksellä 2022 julkaistiin syyskuun puolivälissä. Tutkimukseen osallistui 965 vastaajaa. He olivat iältään 55–84-vuotiaita. Sama tutkimus on toteutettu kolmen vuoden välein. Ensimmäisen kerran se tehtiin vuonna 2007.

Pienet eläkkeet, sosiaali- ja terveystalvet ja yksinäisyys huolena

Vastaajien mielestä pienet eläkkeet ja niistä seuraavat taloudelliset ongelmat ovat suurin huolen aihe. Näin toi esiin lähes puolet eli 44 % vastaajista. Sosiaali- ja terveystalvet saatuus on toiseksi suurin ongelma. Sen mainitsi 36 % tutkimukseen osallistuneista. Aiempaa useampi vastaaja oli huolissaan myös sosiaali- ja terveystalvet laadusta. Muita ongelmia oli yksinäisyys. Se oli lähes joka kolmannen vastaajan mielestä ongelma.

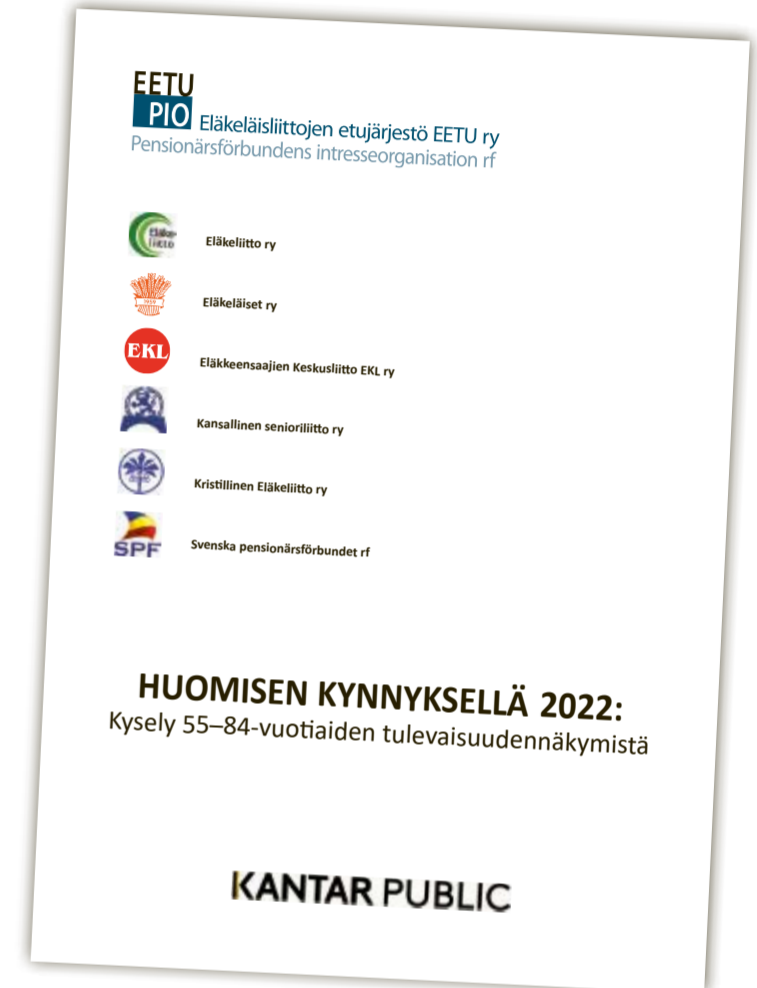
Vastaajat arvelivat, että pienet eläkkeet ja taloudelliset vaikeudet ovat suurimmat ongelmat myös kymmenen vuoden kuluttua. Vastaajat murehtivat, että kymmenen vuoden kuluttua eläkkeet eivät riitä hyvään elämään.

Kyselyn tuloksia verrattiin myös edellisiin tutkimuksiin. Vertailussa havaittiin, että samat asiat ovat huolestuttaneet eläkeläisiä myös aiemmissa tutkimuksissa. Arviot tulevaisuuden ongelmista ovat muuttuneet varsin vähän vuosien varrella.

Eläkeläisjärjestöille arvostelua – EKL on tunnetuin eläkeläisjärjestö

Kaikista vastaajista vain joka viides on ollut mukana jonkin eläkeläisjärjestön toiminnassa. Valtaosa vastaajista vaatii järjestöiltä nykyistä enemmän aktiivisuutta ja ärhäkkyyttä edunvalvonnassa. Vain pieni osa arvioi järjestöjen olevan merkittäviä yhteiskunnallisia vaikuttajia. Järjestöjä vastaajat eivät kokeneet ihmisläheisiksi. Moni vastaaja ajatteli, että ne ovat etäännyneet eläkeläisistä ja heidän tarpeistaan. Järjestöjen toimintaan osallistuvat jäsenet olivat muita tyytyväisempiä järjestöjen työhön. Heidän mielestään järjestöt ajavat hyvin eläkeläisten etuja.

Enemmistö vastaajista, 61 % piti hyvänä, että Suomessa on monta eläkeläisjärjestöä. Vastaajilta kysyttiin myös, miten he tuntevat eläkeläisjärjestöjä. Eläkkeensaajien Keskusliitto, EKL oli tunnetuin eläkeläisjärjestö. Se on ollut tunnetuin eläkeläisjärjestö myös aiemmissa tutkimuksissa.

Eläkeläisten Voidaan hyvin -loma 6.-8.11. Tervetuloa!

Hyvä olo ja liikunta auttavat jaksamaan arjessa ja lisäävät vireyttä. Tule mukaan Peurunkaan Voidaan hyvin -lomalle 6.-8.11.2022!

Päivien ohjelma sisältää luentoja, liikuntaa ja myös tanssit! Mukana ohjelmassa **upea Satu Silvo!**

Voidaan hyvin -päivät sisältää kaiken tämän:

- majoituksen 2 vrk 6.-8.11.2022
- hyvän olon ohjelmaa, liikuntaa ja luentoja
- täysihito: ohjelmassa mainitut ruokailut
- kylpylän sekä kuntosalien vapaa käyttö

Hinta:

- Kylpylähotellin päärakennus
2hh:ssa **239 €** / hlö, 1hh:ssa **324 €**
- Rivitalohuone, Peurunkapiha
2hh:ssa **219 €** / hlö, 1hh:ssa **264 €**

Soita ja varaa Voidaan hyvin -loma!

020 751 6300

Katso koko ohjelma: peurunka.fi/voidaanhyvin
tai peurunka@peurunka.fi.

Puh. hinta 8,35 snt/puh + 16,69 snt/min.

**VARAA
HETI!**

Peurunka

 PEURUNGANTIE 85, LAUKAA
vain 30 min. Jyväskylästä!

- Huomisen Kynnyksellä 2022 -kyselytutkimus julkaistiin 15.9.2022.
- Teettäjänä on EETU ry, tekijänä Kantar TNS
- Tutkimukseen vastasi 55–84-vuotiaita suomalaisia
- Suurimpia huolia ovat eläkkeiden pienuus ja sosiaali- ja terveystalvet
- Eläkeläisjärjestöt saivat arvostelua
- Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL on tunnetuin eläkeläisjärjestö

Lähteet:
Kantar TNS ja EETU ry: Huomisen Kynnyksellä 2022

Esteetön koti on sijoitus tulevaisuuteen

Kodin esteettömyys tarkoittaa ennen kaikkea asumisen helppoutta, toimivuutta ja turvallisuutta. Ennakoiden toteutetut, esteettömyyttä parantavat ratkaisut voivat osoittautua kaukaa viisaiksi – etenkin silloin, jos liikuntakyky, aisti tai muisti alkavat heikentyä.

Useimmat haluavat asua omassa kodissaan mahdollisimman pitkään. Korkeakaan ikä ole esteenä asumiselle, kun kotona on mukava olla ja arki sujuu. Erilaisia, eteen mahdollisesti tulevia, elämäntilanteita kannattaa miettiä jo uutta kotia rakentaessa, ostaessa tai vuokrattaessa. Nykyiseen kotiin esteettömiä ratkaisuja voi toteuttaa vähitellen, esimerkiksi muiden remonttien yhteydessä.

Esteettömyyden parantaminen ei välttämättä vaadi suuria ja kalliita muutostöitä, tärkeintä on huomioida yksilölliset toiveet ja tarpeet. Esteettömyys ei myöskään tarkoita laitosmaisuuksia – avarat ja päivittäisen elämisen kannalta toimivat ratkaisut parantavat asumisen mukavuutta ja viihtyisyyttä.

Asunnon sisätilojen lisäksi rakennuksen sisäänkäynti, piha ja lähiympäristö ovat esteettömyyden kannalta oleellisia. Kävelymatkan päästä tulisi löytyä viheralueita, hyvät liikenneyhteydet sekä tärkeimmät palvelut.

– Hyvä asuinympäristö on helposti hahmotettava ja esteetön. Hyvinvoinnin kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että kotoa on helppoa ja houkuttelevaa lähteä ulkoilemaan ja asioimaan, Ikäinstituutin vanhempi tutkija **Erja Rappe** tiivistää.

Suomesta puuttuu 500 000 esteetöntä asuntoa

Tällä hetkellä maamme asunnoista esteettömiä on vain 15 prosenttia, eli noin puoli miljoonaa. On arvioitu, että väestön ikääntyessä niitä tarvitaan saman verran lisää. Paitsi yksilöiden elämänlaadun, myös yhteiskunnan kannalta on tärkeää, että iäkkäät voivat asua omassa kodissaan ja saada sinne tarvitsemansa palvelut. Kun kotona asuminen on sujuvaa ja turvallista, palveluasumista ja hoivapalveluita tarvitaan vähemmän.

Uusissa rakennushankkeissa esteettömyys huomioidaan entistä paremmin, mutta vanhoissa kerros- ja pientaloissa riittää urakkaa tuleville vuosille. Tavallisimmin esteettömyyteen liittyviä parannuksia tehdään kylpyhuoneisiin, keittiöihin ja sisäänkäynteihin.

Riittävän leveät oviaukot, esteettömät wc- ja pesutilat sekä tilava keittiö ja eteinen parantavat pyörätuolin tai rollaattorin käyttäjän asumismukavuutta. Vanhoissa kerrostaloissa suurin haaste on hissien puute – laskelmien mukaan hissittömissä kerrostaloissa asuu noin 90 000 yli 65-vuotiasta.

Sekä kotitaloudet että taloyhtiöt voivat saada tukea esteettömyyttä parantaviin korjauksiin. Asumisen rahoitusta ja kehittämisskeskukselta (ARA) voi hakea oman asunnon korjausavustusta tai taloyhtiönä esteettömyys-

Vanhoissa kerrostaloissa suurin haaste on hissien puute.

avustusta esimerkiksi hissien tai kulkuluisien rakentamiseen. Oman kunnan kautta voi hakea sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaisia tukia asunnon muutostöihin. Remonttien teettämisen yhteydessä kannattaa muistaa myös mahdollisuus kotitalousvähennykseen.

Asunto-osakeyhtiölakiin on ehdotettu muutoksia, jotka lisäisivät osakkaan oikeutta tehdä esteettömyyttä parantavia muutostöitä oman asuntonsa lisäksi myös yhteisissä tiloissa, kuten porraskäytävissä. Muutokset tulee toteuttaa omalla kustannuksella, eikä niistä saa aiheutua haittaa yhtiölle tai muille osakkaille. Lakimuutokset ovat lausunto-kierroksella ja tulevat voimaan aikaisintaan 1.1.2023.

Vesa Kuittinen, viestintäsuunnittelija, Ikäinstituutti

Esteettömän asumisen tarkistuslista

Oman asunnon esteettömyyttä ja turvallisuutta voi arvioida alla olevan listan avulla. Asunnoissa ja ihmisissä on yksilöllisiä eroja, joten kunkin asuntoon tarvittavat muutokset ovat erilaisia. Lista ei kata kaikkea, mutta sen avulla voi tarkistaa esteettömyyden kannalta oleellisia seikkoja.

KEITTIÖ:

- Vesi- ja sähköpisteet on sijoitettu käytännöllisiin paikkoihin
- Työpisteitä on eri korkeuksilla (80–105 cm) ja laskutilaa on riittävästi
- Keittiön kaapit ovat sopivalla korkeudella
- Kodinkoneet on sijoitettu niin, että niiden käyttö on helppoa

PIHA JA LÄHIYMPÄRISTÖ:

- Riittävän leveät, tasaiset ja hyväkuntoiset kulkuväylät
- Hyvin valaistu piha
- Lähellä on helpokulkuisia kävelyreittejä
- Helposti saavutettavat palvelut ja joukkoliikennedytykset

SISÄÄNKÄYNTI JA ETEINEN:

- Sisäänkäynti on katettu ja hyvin valaistu
- Sisäänkäynti ilman tasoeroa tai loivan luiskan kautta
- Ovi on helppo avata ja sen aukeamissuunta on oikea (ei portaiden tai luiskan eteen)
- Ulko-oven kulkuaukon vapaa leveys on vähintään 90 cm
- Tuulikaapissa ja eteisessä on vapaata tilaa vähintään 150 cm x 150 cm
- Mahdollinen hissi on riittävän tilava

KYLPUHUONE-, WC- JA SAUNATILAT:

- Vapaata kääntymistilaa on halkaisijaltaan vähintään 150 cm
- WC-istuimen vieressä on vapaata tilaa 80 cm
- Pesualtaan korkeus on säädettävä tai korkeus on 80 cm
- Suihkun vieressä on laskutilaa
- Seiniin voi tarvittaessa kiinnittää tukikaiteita
- Saunan lauteille pääsee helposti ja kiuas on suojattu

MUUT HUOMIOITAVAT ASIAT

- Ovien vapaa kulkuaukko on vähintään 85 cm
- Kynnysten korkeus on enintään 2 cm
- Huoneet ovat kalustettavissa niin, että kulkuväylien leveydeksi jää vähintään 90 cm
- Varastotiloihin ja jätekatokseen pääsee vaivattomasti
- Säilytys- ja varastotiloja on riittävästi
- Talotekniikan hallintalaitteet (mm. lämmitysjärjestelmä, ilmastointi ja sähkökeskus) ovat helppokäyttöisiä

Punaiset vetimet erottuvat hyvin. Kuva: Helinä Kotilainen

Lisätietoa esteettömyydestä antaa: www.invalidiiliitto.fi > Esteettömyys > Esteettömyyskeskus ESKE Edellisestä Eläkkeensaaja-lehdestä 4/2022 sivulta 10 löytyy tietoa korjausneuvonnasta ja korjausavustusten hakemisesta.

Leveä kulkuväylä ja erottuva keltainen pinnoite.

Kuva: Erja Rappe

Hymyile, olet Turvassa.

**Jos se on kullan kallis,
se kannattaa vakuuttaa**

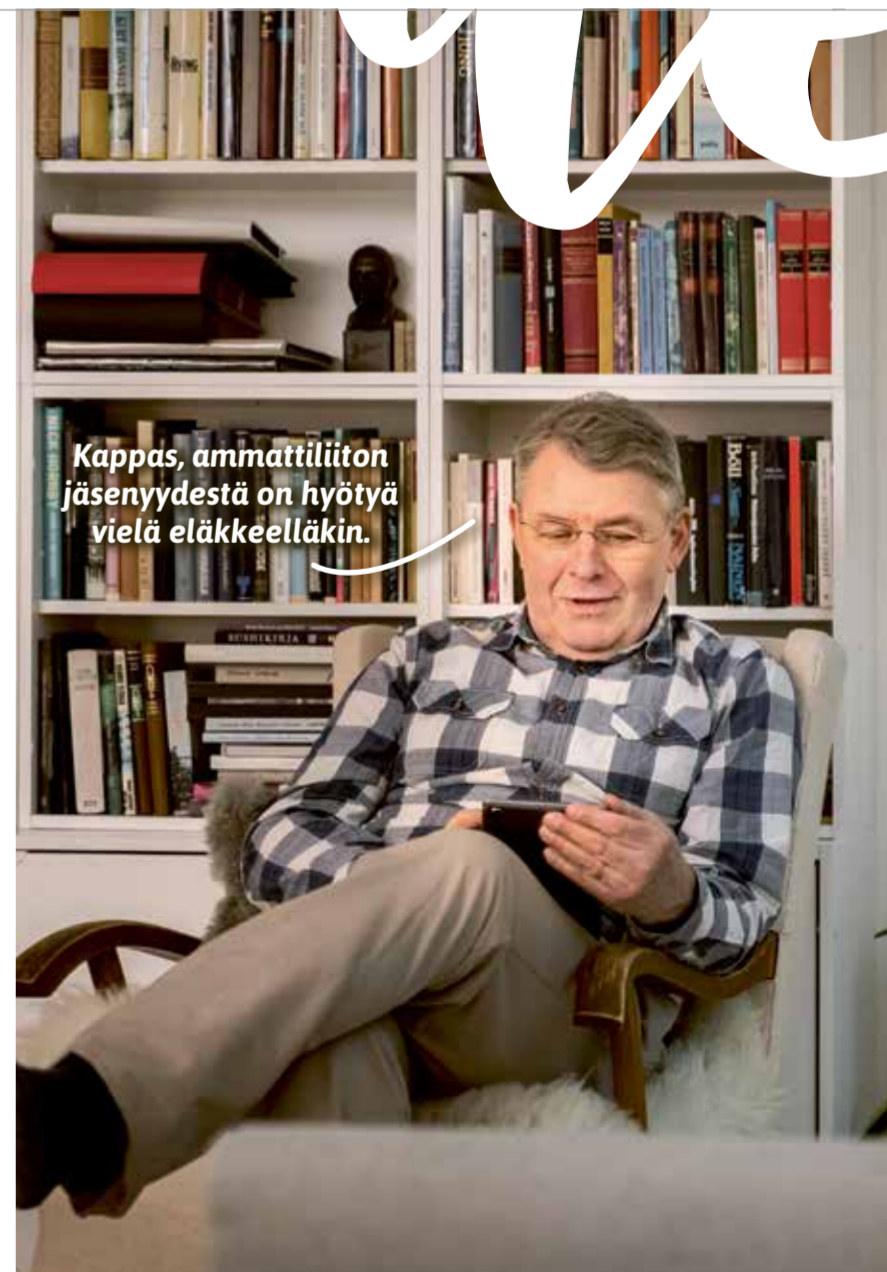
Kotona sattuu ja tapahtuu. Onneksi siihen on helppoa varautua. Tarjoamme jatkuvan 10 % jäsenalennuksen kaikille suomalaisten ammattiliittojen jäsenille. Kun vakuutat meillä kotisi ja valitset yhden tai useamman muun vakuutuksen, saat kaikista vakuutusmaksuista 10 % omistaja-alennuksen. Alennukset eivät koske liikennevakuutusta.

Turvaa rakkain paikkasi turva.fi/koti

turva

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva • turva.fi • 01019 5110

Kohti ikä- ja muistiystävällistä asuinyhteisöä

Muistisairaita arvioidaan olevan tällä hetkellä jopa 300 000. Heistä työikäisiä on vain 7 000, joten muistisairaus on ennen muuta vanhusten sairaus. Ennusteiden mukaan muistisairaiden määrä vähintäänkin kaksinkertaistuu vuoteen 2050 mennessä. Sosiaali- ja terveydenhuollon resurssit ja hoidon sekä huollon menetelmät eivät mitenkään pysty vastaamaan muistisairauksien vuoksi kasvavaan palvelutarpeeseen. On löydettävä uusia keinoja. Ikä- ja muistiystävällinen asuinyhteisö on siihen vastaus.

Muistiystävällinen asuinyhteisö koostuu vanhusten palvelutalosta, sitä ympäröivästä omistus- ja vuokratuloista sekä palveluista kuten kampaamoista, ruokakaupasta, kahvilasta, pienestä kirjastosta ja neuvontapisteestä jne. Keskeistä on, että asuinyhteisössä on yhteinen koontumispaikka, toimintatapa tai vastaava.

On tarkoituksenmukaista, että yhteinen tila sijoittuu vanhusten palvelutalon yhteyteen. Siten mahdollistetaan myös kaikkien huonopikuntoisten vanhusten pääsy yhteisön toimintaan. On tärkeää, että mitään ihmisryhmää ei poissuljeta yhteisön toiminnasta. Kun vanhusten palvelukeskukseen sijoitetaan pieni terveysasema ja lääkevarasto, pienapteekki, yhteisön jäsenten käymälä vanhusten palvelutalossa tulee arkipäivää, normaalia toimintaa.

Monet vanhusten palvelutalot rakennetaan ARA-rahoituksella. Tällä hetkellä ARA (Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus) kuitenkin säätlee yhteiset tilat rahoituksen ulkopuolelle. Onneksi tähän on tietäkseni tulossa parannus.

Jussi Särkelä, Vantaan kaupunginvaltuutettu, Myrmyrmen Eläkkeensaajien puheenjohtaja

Kirjeitä ja sanomia

Kiusaamisesta

Kiusaamista on kouluissa paljon. Siitä puhutaan, mutta tehdäänkö sille mitään? Miksi ilmiö on tullut nyt, ei sitä ennen ollut? Työpaikoilla on kiusaamista, mutta aikuinen kestää sen paremmin.

On aikuisia, jotka solvaavat muita ihmisiä. Miksi he niin tekevät? Helppoaako se omaa oloa? Ollaan muka huolissaan toisen elämästä tai siitä, että tämä on tehnyt huonoja päätöksiä. Oikeuttaako se puuttumaan oikeuskelpoisen ihmisen elämään?

Kaikkialla ei ole nettiyhteyttä, mutta puhelin on monella. Tekstiviesteistä saa lukea solvauksia. Ne voisi jättää omaan arvoonsa, mutta ikävää se on.

Kaikki ihmiset eivät halua puolustaa itseään. Sanotaan, että mitä enempi sontaa levittää sitä enemmän se häisee.

Ystävät valitse itse, mutta muut tulevat valitsematta. On ikäviä

tapauksia eikä niitä voi välttää. Sanotaan, että ihminen on peto toista kohtaan – eikä aina ole kyse sodasta.

Vanhemmiten pitäisi olla elämäniystävää ja onhan elämä muuttunut. Pitäisi rauhoittua, mutta vaikeaa se on.

Kävely on hidasta eikä jalka nouse niin kuin ennen. Kipuja voi olla etenkin yöllä ja uni tulee, jos tulee. Nukutaan sitten päivällä, onhan sitä aikaa, kun ei tarvitse lähteä töihin. Omat työt voi siirtää huomiseen.

Ruokaa on pakko laittaa tai käy niin kuin sen entisen hevosen, että kuolee. Muutenkaan ei päiviensi lopusta tiedä. Hyvä niin.

Me ikääntyvät ihmiset yritämme kestää vaikeudet ja muistaa, että aina voisi olla huonomminkin. Kaikkea hyvää toivoo

Tuntematonta ystävä

Mistä tunnistat pankkihuijauksen?

Olipis mukava aloittaa tämä kirjoitus sanoilla Näin huijarit toimivat. Mutta se ei valitettavasti ole mahdollista, sillä huijarit keksivät jatkuvasti uusia tapoja huijatakseen meitä.

Tekstiviestien tai sähköpostien lähettäjä tieto esimerkiksi on helppo väärä. Eli jos saat tekstiviestin, jonka lähettäjänä näyttää olevan jokin entuudestaan tuttu yritys tai viranomainen, niin kyse voi silti olla huijarin lähettämästä viestistä. Ole siis tarkkana viestejä lukiessasi ja pohdi, mitä viestissä pyydetään tekemään, oletko tilannut jotain ja odotitko kyseistä viestiä.

linkkejä, vaan mene palveluntarjoajan sivuille kirjoittamalla koko osoite selaimen osoiteriville.

- Ole tarkka oikeinkirjoituksen kanssa. Huijarit tekevät jatkuvasti huijaussivuja, joiden kirjoitusasu on hyvin lähellä aitoa.
- Mikäli olet antanut pankkitietoja huijaussivustolle, ole välittömästi yhteydessä sulkupalveluun. Yhteystiedot löydät pankkisi sivuilta.

on kuitenkin se kaikista paras suojautumiskeino.

Jouni Määttä
Fraud-kehityspäällikkö, S-Pankki

Me pankissa teemme kaikkemme estääksimme huijauksia, mutta oma tarkkaavaisuus

tiistai 10. toukok. • 10.48

Hei! Olemme lähettäneet sinulle lainatarjouksen verkkopankkiin. Pääset tutustumaan tarjoukseen Lainat-välilehdeltä. Terveisin S-Pankki

perjantai 10. kesäk. • 19.59

Uusi maksunsaaja on lisätty tänään, jos tämä ei ollut sinun, käy kiireellisesti osoitteessa: Spankki-Vahvistaa.com

Lataa esikatselu napauttamalla

10. kesäk. klo 19.59

Esimerkki tekstiviestinä kännykkään tulleesta huijausviestistä. Näistä viesteistä alempi on huijausviesti ja ylempi on aito.

Joulun paras lahja seniorille - KALENTERIKELLO! Tilaa heti - rajoitettu erä!

Tarjoamme **Eläkkeensaajan lukijoille** upean, ajanhallintaa ja elämää helpottavan **Kalenterikellon**, nyt alennettuun hintaan:

98€
~~198€~~

Etusi on voimassa 18.12.2022 asti.

*****
"Erittäin hyvä ja tarpeellinen! Olen todella tyytyväinen. Kun katson kelloa, näen heti mitä se on ja lisäksi viikonpäivän. Eläkkeellä päivät ovat paljolti samanlaisia, eikä aina muista, mikä päivä on. Nyt tiedän jo heti aamulla. Kello on aivan mahtava ja lisäksi kaunis. KIITÄN!" - Raili

LOISTAVA LAHJAIDEA - OSTA LAHJAKSI ÄIDILLE TAI ISÄLLE!

Tilaa helposti täältä: **Joulu tulee!**
Puhelin: **010 322 7870 (arkisin 09-16)**
Sähköposti: info@dementiaonlineshop.com
Verkkokauppa: www.dementiaonlineshop.com

Suuri EKL-jäsenristeily

Ennakkotietoa! 28.–30.11.2023 päivä Tukholmassa Silja Symphony

Liitto tekee suuren jäsenristeilyn marraskuussa 2023. Olemme saaneet jo innokkaita kyselyitä varausmahdollisuuksista. Malttakaa vielä hetki! Yksityiskohtien hiominen on enää viime silausta vaille, mutta jo joulukuun lehteen saamme tarkemmat hinta- ja varauksetiedot. Myös risteilyn ohjelman suunnittelu aloitetaan pian ja se täydentyy ensi vuoden puolella.

Hyvin sujunut yhteistyömme Tallink Siljan ja Matkapaikien kanssa jatkuu siis myös ensi vuonna.

Ennakkotieto risteilystä meni piireille ja yhdistyksille liiton uutiskirjeessä 12.9.2022. Tuolloin pyydettiin kirjaamaan tapahtuma vuoden 2023 toimintasuunnitelmiin.

Nyt on hyvä hetki alkaa kerätä porukkaa mukaan! EKL-JÄSEN, merkaathan sinäkin Suuren jäsenristeilyn ajankohdan jo kalenteriisi ja tiedustelethan omasta yhdistyksestäsi keräkö se porukan mukaan tapahtumaan. Risteilymatkustajille on tarjolla risteilyllä joulubuffet, joten risteily toimii samalla myös oivana pikkujoulumatkana.

Viime kerralla risteilyimme jäi toteutumatta Postin tukilakon takia. Tuolloin olisi ollut matkaan lähdössä 1 200 jäsentämme. Nyt tavoitteenamme on saada ainakin yhtä paljon väkeä mukaan Suurelle jäsenristeilylle 2023!

Merellisin terveisin: Timo Kokko ja seilorikumppanit

Tervetuloa!

Peter Snellman
Tallink Siljan yhdistys- ja tapahtumamyynnistä:

Toivotan kaikki EKL:n jäsenet tervetulleiksi risteilemään ja viihtymään laivoillamme. Sunnuntai-keskiviikko lähdöllä Siljan laivoilla on parhaimmat meritanssit!

SILJA LINE

Risteilyn uusi aika:

Turusta joka päivä 22 tunnin -risteilyt Baltic Princessillä **klo 18.30!**

Paremmalla risteilyajalla nautit rauhassa laivalla ruokailusta, shoppailusta ja meritunnelmasta.

Alkuviikolla on ohjelmaa aikuiseen makuun, Club55-risteilyt, bingoa ja voit myös pyörähdellä tanssiartistien tahdissa parketilla.

Muutama poiminta:

6.11. Meritanssit Heidi Pakarinen & Karavaani

22.11. Heikki Koski & Helmi

11.12. Suurtanssit Finlanders ja Jyrki Nurminen & Sävel

13.12. Club55 Kolmen kuninkaan tarina, Risto Nevala, Petri Hervanto, Jukka Hallikainen

Klassikkotuotteemme:

Päivä Tukholmassa -risteily

Koe ihanan koukuttavat sävelet, kun upeat musiikkielämykset rantautuvat Siljalle!

ABBA- ja Queen-tribuutit nähdään Helsinki-Tukholma-reitin laivojen Starlight-yökerhossa: Silja Serenadella 7.11.2022–18.1.2023, Silja Symphonylla 7.11.2022–2.2.2023.

Vinkki yhdistyksen matkavastaavalle!

Kerää porukka ja kysy tarjousta ryhmälle (minimi 10 henkilöä) sähköpostilla: ryhmat@tallinksilja.com. Muista merkitä tarjouspyyntöön EKL-yhdistyksesi nimi.

EKL:n jäsenetuna voit varata matkasi alennuskoodilla!

Pikkujouluaika lähestyy ja lahjaostoksillekin tekee mieli. Hyödynnä EKL:n jäsenedut su-ke lähdöllä. Nappaa tästä itsellesi etukoodi **142474** ja varaa matkasi osoitteessa tallinksilja.fi tai puhelimitse numerosta **0600 15 700** (1,75 euroa / puhelu + pvm/mpm).

Päivä Tukholmassa -risteilylle Silja Serenadella tai Silja Symphonylla (Helsingistä) tai 22-tunnin risteilylle Baltic Princessilla (Turusta). Hinnat ovat voimassa 21.12.2022 asti erikoisristeilyjä lukuun ottamatta. Hintoihin lisätään matkustajakohtainen polttoainelisa. Oikeudet muutoksiin pidätetään. Paikkoja on rajatusti.

Ettonet LAAJA VALIKOIMA APUVÄLINEITÄ JA ERIKOISKALUSTEITA

LIIKKUMISEEN - ISTUMISEEN - LUKEMISEEN - RUOKAILUUN - HYGIENIAAN - KIVUNHOITOON - PESEYTYMISEEN YM.

PIRKA-SANDAALIT tarrakiinnitys 85,-	SUVA-SUKAT kirstämätön resori alk. 7,-
ATHLON-ROLLAATTORI kokoonaitettava ja ultrakevyt 5 kg 525,-	ERGONOMISET NOJAJA NOUSUAPUTUOLIT alk. 850,-

asiakaspalvelu@ettonet.fi 040 511 1118 tuotteet ja myymälät: www.ettonet.fi

Nukketeatteri Sampon joulu

Esitykset 16.11.-22.12.2022 nukketeatterisampo.fi

Esityksissä elävä musiikki!

Nukketeatteri SAMPO
Erottajankatu 7, Helsinki 020 735 2235 toimisto@nukketeatterisampo.fi